

**Legea privind procedura insolvenței
persoanelor fizice
nr. 151/2015**

Legislație relevantă și comentarii

COMȘA, MARCELA

■ Studii:

- Doctor în Drept al Facultății de Drept din cadrul Universității din București, cu titlul tezei de doctorat „*Insolvența transfrontalieră*”
- Masterat în domeniul dreptului comunitar al afacerilor, studii postuniversitare în domeniul dreptului privat și licențiată în științe juridice – specializarea drept

■ Activitate științifică:

- Autor de numeroase studii, articole publicate în reviste de specialitate, pe site-uri de specialitate juridică, culegeri de jurisprudență
- Coautor al lucrării *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014, coordonată de R. Bufan

■ Activitate profesională:

- 2006-prezent: judecător la Curtea de Apel Brașov
- 2012-prezent: detașat la Ministerul Justiției, Direcția Elaborare Acte Normative
- 2002-2006: judecător la Tribunalul Brașov (judecător-sindic și delegat la Oficiul Registrului Comerțului)
- 1998-2002: judecător la Judecătoria Rupea, Judecătoria Brașov

■ Activitate didactică:

- Formator INM pentru evaluarea magistraților
- Participări la numeroase conferințe, seminare și dezbateri interne și internaționale pe teme legate de insolvență

■ Alte activități:

- Reprezentant al Ministerului Justiției în Grupul de lucru JUSTCIV, din cadrul Consiliului Uniunii Europene, pentru negocierea Propunerii de Regulament de modificare a Regulamentului nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență, negociere finalizată cu adoptarea Regulamentului (UE) nr. 848/2015 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare), în perioada februarie 2013-martie 2015
- Membru al Comisiei de redactare a Legii insolvenței din 2005 și de elaborare a Codului insolvenței (2012-2014)

Marcela Comșa

**LEGEA PRIVIND PROCEDURA
INSOLVENȚEI PERSOANELOR FIZICE
NR. 151/2015**

Legislație relevantă și comentarii

Universul Juridic

București

-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris
al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COMȘA, MARCELA

**Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice
nr. 151/2015 : legislație relevantă și comentarii / Marcela
Comșa. - București : Universul Juridic, 2015**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-745-6

347.736(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

tel.: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE:

fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

*„O problemă enunțată corect este
o problemă pe jumătate rezolvată.”*

Charles F. Kettering (1876-1958)

Cuvânt-încointe

O lege care să reglementeze o procedură de insolvență și pentru persoanele fizice care nu desfășoară activități comerciale era o necesitate în contextul socio-economic actual¹. În ultima perioadă au existat tot mai multe semnale că se impune legiferarea în domeniu. Amintim, cu titlu de exemplu: criza economică, intrarea în vigoare a noilor coduri, propuneri ale societății civile, ale parlamentarilor, tendința la nivelul Uniunii Europene de modernizare și simplificare a legislației, inclusiv în domeniul insolvenței persoanelor fizice.

Încă din 2009 au fost depuse în Parlamentul României mai multe proiecte de acte normative² cu acest obiect.

Am fost în mod constant în favoarea reglementării unei proceduri de insolvență care să se aplice și în țara noastră simplilor particulari/consumatorilor³. Am susținut⁴ necesitatea adoptării unei legi care să se ocupe și de supraîndatorarea persoanelor particulare/consumatori, având în vedere că majoritatea statelor dezvoltate au astfel de acte normative, dar și față de situația actuală, când tot mai mulți nu mai fac față plății datoriilor curente.

Legea trebuie să asigure un echilibru în procedura insolvenței între cele două categorii de participanți care au interese opuse, respectiv între debitori și creditori.

Actul normativ actual are la bază o inițiativă legislativă (proiectul de Lege privind insolvența persoanelor fizice – PL-x 579/2014), depusă în 2014 de un grup de deputați și senatori⁵.

S-a arătat prin Expunerea de motive⁶ că „din moment ce majoritatea membrilor UE beneficiază de prevederi legislative ce reglementează situația insolvenței persoanelor fizice în favoarea debitorilor de

¹ A se vedea F. Moțiu, D. Deteșan, în R. Bufan (coordonator științific), *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014, pp. 1018-1023.

² A se vedea, în acest sens, proiectele de lege publicate sub numerele PL-x 105/2010 și PL-x 288/2010 pe <http://www.cdep.ro/proiecte/2010/100/00/5/PI105%20pgvb.pdf>, respectiv proiectul cu nr. L 417/2013 la <http://www.senat.ro/legis/lista.asp>.

³ M. Comșa, *Insolvența consumatorului*, articol publicat în 25 octombrie 2012 pe <http://www.juridice.ro/225511/insolventa-consumatorului.html>.

⁴ <http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2012Martie/Dogaru%20Comsa%20Marcela%20-%20Insolventa%20transfrontaliera/Rezumat%20Dogaru%20Marcela%20%28Com%20C8%99a%29%20insolven%C8%9Ba%20transfrontalier%C4%83.pdf>.

⁵ <https://www.senat.ro/legis/lista.asp>.

⁶ Expunere de motive: <http://www.cdep.ro/proiecte/2014/500/70/9/em823.pdf>.

bună-credință, este necesar ca legislația României să ofere cetățenilor români persoane fizice aceleași drepturi și îndatoriri cum au și restul membrilor UE în ceea ce privește declararea procedurilor de insolvență a persoanelor fizice”. Deși motivarea nu este suficient de clară, reținem intenția inițiatorilor de a alinia legislația română la cea europeană și în acest domeniu. Textul propus supus dezbaterii publice a fost criticat¹ pentru incoerența și nepredictibilitatea dispozițiilor sale.

Senatul a adoptat tacit proiectul de lege fără amendamente. În cadrul Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, proiectul a fost îmbunătățit în funcție și de propunerile venite din partea deputaților, dar și a instituțiilor, autorităților publice, organizațiilor profesionale. Menționăm, cu titlu de exemplu, Ministerul Justiției², Consiliul Superior al Magistraturii, instanțe judecătorești, Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor Publice, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență, Asociația Română a Băncilor, mari creditori, asociații de consumatori etc. Dezbaterile au fost ample.

Opțiunea pentru anumite soluții în domeniul insolvenței persoanelor fizice consumatori a trebuit să ia în considerare și situația asumării față de Fondul Monetar Internațional, încă de la primele acorduri financiare încheiate cu acesta³, a angajamentului de a evita adoptarea unor inițiative legislative care ar putea afecta stabilitatea financiară. În ultima perioadă, clauza de abținere a fost nuanțată ca urmare a negocierilor purtate.

¹ A se vedea: dezbaterea juridică din 29 septembrie 2014 „Insolvența persoanei fizice, locul unde partenerul debitorului este înrudit cu creditorul”; M. Comșa, *Un proiect de lege sau doar o idee*, articol publicat în 6 octombrie 2014 pe <http://www.juridice.ro/339838/un-proiect-de-lege-sau-o-idee.html>.

² A se vedea Punctul de vedere al Guvernului, pe <http://www.cdep.ro/proiecte/2014/500/70/9/pvg823.pdf>.

³ „24. (...) *Ne menținem angajamentul de a susține stabilitatea financiară prin reținerea de la promovarea de inițiative legislative (precum actualul proiect al legii insolabilității personale) ce ar submina disciplina în materie de creditare*” – Legea nr. 257/2010 privind ratificarea Scrisorii de intenție semnate de autoritățile române la București la 16 iunie 2010, actualizată prin Scrisoarea suplimentară de intenție, semnată la București la 29 iunie 2010, aprobate prin Decizia Consiliului director al Fondului Monetar Internațional din 2 iulie 2010, și pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2009 privind ratificarea Aranjamentului stand-by dintre România și Fondul Monetar Internațional, convenit prin Scrisoarea de intenție transmisă de autoritățile române, semnată la București la 24 aprilie 2009, și prin Decizia Consiliului director al Fondului Monetar Internațional din 4 mai 2009, precum și a Scrisorii suplimentare de intenție, semnată de autoritățile române la data de 8 septembrie 2009 și aprobată prin Decizia Consiliului director al Fondului Monetar Internațional din 21 septembrie 2009.

La pct. 37 din Scrisoarea de intenție semnată de autoritățile române la București la 5 martie 2014¹ se menționează: „Având în vedere că menținerea disciplinei de plată în rândul debitorilor contribuie în mod semnificativ la consolidarea stabilității financiare, vom depune toate eforturile pentru a evita adoptarea unor inițiative legislative referitoare la insolvența persoanelor fizice care ar crea hazard moral și care ar putea genera abuzuri frecvente din partea debitorilor, deoarece ar submina disciplina de plată”. Documentul a fost ratificat prin lege, cu forța juridică conferită actului normativ de Constituția României.

În cadrul dezbaterilor în Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților s-au avut în vedere și aceste aspecte.

S-a subliniat, ca un argument suplimentar în favoarea unei legi privind procedura insolvenței consumatorilor, că Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență² are în domeniul de aplicare și persoanele fizice. În considerentul (9) din Preambul se arată că „prezentul regulament ar trebui să se aplice procedurilor de insolvență, indiferent dacă debitorul este o persoană fizică sau o persoană juridică, un comerciant sau o persoană particulară”. Acest act normativ al Uniunii Europene este direct aplicabil și în România³.

De asemenea, legiuitorul român a urmărit implementarea Recomandării privind o nouă abordare a eșecului în afaceri și a insolvenței⁴. Respectiva recomandare a fost adoptată de Comisia Europeană la 12 martie 2014, a fost publicată în JOUE L74 din 14 martie 2014, iar statele membre ale Uniunii Europene au fost invitate să pună în aplicare principiile stabilite în aceasta până la 14 martie 2015. România a respectat, în Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență⁵, aceste dispoziții referitoare la procedurile de insolvență aplicabile persoanelor juridice și persoanelor fizice ce desfășoară activități economice.

¹ Legea nr. 89/2014 privind ratificarea Scrisorii de intenție semnate de autoritățile române la București la 5 martie 2014 și aprobate prin Decizia Consiliului directorilor executivi al Fondului Monetar Internațional din 26 martie 2014, publicată în M. Of. nr. 514 din 10 iulie 2014.

² Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO L 160, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1).

³ M. Comșa, *Domeniul de aplicare al Regulamentului CE nr. 1346/2000*, în Revista „Phoenix” nr. 43/2013, editată de Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România, pp. 22-24.

⁴ Recomandarea este disponibilă on-line, în format pdf, pe site-ul http://ec.europa.eu/justice/civil/files/c_2014_1500_ro.pdf.

⁵ Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014.

În privința insolvenței persoanelor fizice, Recomandarea subliniază că „deși supraîndatorarea și falimentul consumatorilor nu sunt nici ele incluse în domeniul de aplicare a prezentei recomandări, statele membre sunt invitate să analizeze posibilitatea de a aplica aceste recomandări și în cazul consumatorilor, deoarece o parte dintre principiile urmărite în prezenta recomandare ar putea fi relevante și pentru consumatori” (considerentul 15).

Proiectul de lege privind procedura insolvenței persoanelor fizice cu amendamentele rezultate din dezbateri a fost votat în plenul Camerei Deputaților în 20 mai 2015.

Legea a fost promulgată în 18 iunie 2015 și publicată în M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015.

Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice este structurată în 10 capitole și cuprinde 93 de articole.

Capitolele legii sunt:

Capitolul I – Dispoziții generale (art. 1-6)

Capitolul II – Organele care aplică procedura de insolvență (art. 7-12)

Capitolul III – Procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor (art. 13-43)

Capitolul IV – Comisia de insolvență (art. 44-45)

Capitolul V – Procedura judiciară de insolvență prin lichidarea activelor debitorului (art. 46-64)

Capitolul VI – Procedura simplificată de insolvență (art. 65-70)

Capitolul VII – Eliberarea de datoriile reziduale (art. 71-77)

Capitolul VIII – Reguli speciale privind transmiterea calității procesuale în procedura insolvenței (art. 78-85)

Capitolul IX – Interdicții și sancțiuni (art. 86-88)

Capitolul X – Dispoziții finale (art. 89-93)

Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice, deși amplă, nu este perfectă. Are incontestabil plusuri, dar și dispoziții criticabile, texte insuficient de clare sau care nu se corelează. Probabil că vor exista în viitorul apropiat modificări ale acestui act normativ.

Parafrazându-l pe Carl Gustav Jung¹, care afirma că „nu putem schimba un lucru până când nu-l acceptăm”, am spune că nu putem schimba dispoziții din această lege până când nu o cunoaștem bine.

Nu ne-am propus prin acest demers să facem o analiză completă a actului normativ. Încercăm să sprijinim, prin comentariile noastre, pe cei interesați în lectura și înțelegerea legii și să enunțăm cât mai corect problemele ei.

¹ Carl Gustav Jung (1875-1961) a fost medic, psiholog și psihiatru elvețian, fondatorul psihologiei analitice.

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi este instituirea unei proceduri colective pentru redresarea situației financiare a debitorului persoană fizică, de bună-credință, acoperirea într-o măsură cât mai mare a pasivului acestuia și descărcarea de datorii, în condițiile prezentei legi.

Comentarii

Încă din primul articol al actului normativ, legiuitorul a prevăzut scopul reglementării, subliniind că se instituie o procedură colectivă la care vor participa toți creditorii debitorului, persoană fizică de bună-credință.

Deși finalitatea legii este complexă, sunt indicate, în art. 1, trei obiective: redresarea situației financiare a debitorului; acoperirea pasivului acestuia; eliberarea de datoriile rămase după parcurgerea procedurii.

Scopul principal urmărit de lege este ca prin această procedură să se redreseze situația financiară a debitorului aflat în dificultate economică, supraîndatorat, iar acesta să beneficieze de un „*fresh start*”.

Se pune accent și pe protejarea creditorilor, în sensul că rolul procedurii de insolvență este și de a asigura acoperirea într-o măsură cât mai mare a pasivului debitorului. Executările silite individuale, pe lângă faptul că ar putea conduce la lipsirea persoanei fizice, simplu particular, de anumite bunuri necesare unui trai decent cu consecințe nefaste pentru el și familia sa, ar favoriza creditorul inițiator în detrimentul celorlalți creditori aflați în aceeași situație juridică. De asemenea, valorificarea bunurilor într-un cadru organizat crește șansele de obținere a unui preț mai bun. În procedura colectivă de insolvență a persoanei fizice se urmărește mai ales plata datoriilor din veniturile obținute de debitor prin desfășurarea unei activități remunerate și gestionarea corespunzătoare a sumelor încasate din salarii, pensii etc.